

KERKENBELEIDSPLAN
GEMEENTE ZONHOVEN
2025

24.11.2025

1 Inhoud

2	Inleiding	4
3	Situering van de kerkgebouwen	4
4	Overzicht per kerkgebouw	4
4.1	Sint-Quintinuskerk (centrum Zonhoven)	4
4.1.1	Identificatie	4
4.1.2	Beschrijving.....	5
4.1.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	6
4.1.4	Actueel gebruik	6
4.2	Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Ten Eikenen.....	6
4.2.1	Identificatie	6
4.2.2	Beschrijving.....	7
4.2.3	Situering	7
4.2.4	Actueel gebruik	7
4.3	Sint-Jozefskerk (Halveweg)	8
4.3.1	Identificatie	8
4.3.2	Beschrijving.....	8
4.3.3	Situering	8
4.3.4	Actueel gebruik	8
5	Naar een toekomstvisie.....	9
5.1	Sint-Quintinuskerk – Toekomstvisie en plan van aanpak.....	9
5.2	Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Ten Eikenen – Toekomstvisie en plan van aanpak.....	10
5.3	Sint-Jozefskerk (Halveweg) – Toekomstvisie en plan van aanpak	11
6	Besluit	12
7	Bijlagen – Kadastrale kaarten en plannen	13

2 Inleiding

Dit kerkenbeleidsplan brengt de rooms-katholieke kerkgebouwen op het grondgebied van Zonhoven in kaart en legt hun cultuurhistorische waarde, bouwfysische toestand, ruimtelijke context en actueel gebruik helder vast. Het plan volgt de structuur van het sjabloon van het Platform Toekomst Parochiekerken en biedt per kerk een ruim omschreven fiche. In het slotdeel zijn de toekomstvisie en het plan van aanpak integraal opgenomen, zoals aangeleverd in de recente stukken, zodat de intenties en de fasering volledig en onverkort kunnen worden geraadpleegd.

Waar aanvullende gegevens (financiële tabellen, grondplannen, voorzieningen) nog ontbreken, kunnen deze na intern overleg worden vervolledigd. De kadastrale kaarten zijn als bijlage toegevoegd.

3 Situering van de kerkgebouwen

1. Sint-Quintinuskerk, Heuvenstraat 2, 3520 Zonhoven
2. Sint-Jozefskerk (Halveweg), Halveweg 95, 3520 Zonhoven
3. Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Ten Eikenen, Eikenenweg 40, 3520 Zonhoven

4 Overzicht per kerkgebouw

4.1 Sint-Quintinuskerk (centrum Zonhoven)

4.1.1 Identificatie

Adres: Heuvenstraat 2, 3520 Zonhoven (provincie Limburg)

Plaats in kerkelijke structuur: Bisdom Hasselt – Dekenaat Hasselt – Parochie Sint-Quintinus Zonhoven

Eigendomssituatie: Gemeente Zonhoven

Bescherming en vaststellingen: vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed (01/02/2018), beschermde parochiekerk (23/02/1983); de toren en de voorgevel zijn afzonderlijk beschermd (30/12/1949).

4.1.2 Beschrijving

De Sint-Quintinuskerk is een markant baken in het hart van Zonhoven. De vroegmiddeleeuwse oorsprong gaat terug tot de 9e eeuw, toen Zonhoven nog onder Hasselt ressorteerde. In de 12e eeuw werd Zonhoven een zelfstandige parochie onder invloed van de abdij van Herkenrode. De huidige kerk combineert een classicistisch schip, gebouwd tussen 1785 en 1788, met de bewaarde middeleeuwse toren. Vanwege de drassige ondergrond werd het schip op maar liefst zevenhonderd eikenstammen gefundeerd. Het basilicale, driebeukige interieur wordt gedragen door twaalf Toscaanse zuilen die – symbolisch – de apostelen voorstellen. Tot de blikvangers behoren het monumentale Robustelly-orgel (oorspronkelijk uit de abdij van Val-Saint-Lambert en sinds 1820 in Zonhoven), een romaans doopvont uit de 12e eeuw, de grote stucwerken van André-Martin Vivroux en de in 1904 gerealiseerde kruiswegstaties van Alois De Beule, die in de jaren 1960 in de muur werden geïntegreerd. In de jaren 1970 kreeg de kleine klokkentoren een beiaard.

De bouwfysische toestand wordt regelmatig opgevolgd. Monumentenwacht voerde op 18 april 2025 een inspectie uit, waarvan het verslag op 3 juni 2025 werd ontvangen. In het recente verleden gebeurden onder meer de interieurwerken (2010–2011), de vernieuwing van het dak van de linkerbeuk (2023) en de vervanging van de warmtegroep (2019). De prioritaire aandacht gaat vandaag uit naar het herstel van de leibedekking op toren en kerk – op enkele plaatsen ontbreken of verschoven leien waardoor de onderliggende houtstructuur blootligt – naar het vervangen of conformeren van ladderhaken, en naar het herstellen of vernieuwen van goten en afvoerleidingen. Verder is een verbetering van de bliksembeveiliging nodig, dient het smeedijzeren torenkruis tegen roest en weersinvloeden beschermd te worden en moet de klimopgroei beheerst worden. Ook het houtwerk boven de sacristie vraagt behandeling. Tot slot is de veilige toegankelijkheid van de torenspits een aandachtspunt en heeft het schrijnwerk, inclusief de beglazing, baat bij reiniging en preventieve bescherming.

4.1.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk ligt midden in het vernieuwde Dorpshart, waar de beek opnieuw werd opengelegd en een aangename publieke ruimte met park, zitbanken en wandelpaden werd gecreëerd tussen kerk en gemeentehuis. De voorgevel en de grote toren zijn 's avonds uitgelicht, wat de zichtbaarheid en beleving versterkt. De site is vlot bereikbaar met auto, fiets en openbaar vervoer; in de omgeving is parkeergelegenheid aanwezig en de toegankelijkheid voor mindervaliden is verzorgd. Recht tegenover de kerk bevindt zich De Kwint, de gemeenschapszaal voor familiale, culturele, parochiale en muzikale evenementen.

4.1.4 Actueel gebruik

De parochiekerk blijft intens in gebruik. Wekelijks is er op zondag om 10.30 uur een eucharistieviering die live wordt gestreamd. Op de meeste weekdays is er om 18.00 uur een avondmis, aangevuld met doopvieringen, huwelijken, uitvaarten, gebedsdiensten met biechtmogelijkheid en momenten van aanbidding. Jaarlijks vertrekt van hieruit de processie en op woensdag vormt de kerk het vertrekpunt voor de avondwandeling naar de kapel van Ten Eikenen. De kerk wordt daarnaast regelmatig gevaloriseerd voor culturele activiteiten, zoals orgel- en koorconcerten (onder meer door het Davidsfonds en lokale koren), harmonie- en kerstconcerten, lezingen en eenmalige projecten.

4.2 Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Ten Eikenen

4.2.1 Identificatie

Adres: Eikenenweg 40, 3520 Zonhoven

Plaats in kerkelijke structuur: Bisdom Hasselt – Dekenaat Hasselt

Eigendomssituatie: Gemeente Zonhoven

Bescherming en vaststellingen: beschermd monument (08/09/1971) en beschermd cultuurhistorisch landschap (08/09/1971); vastgesteld bouwkundig erfgoed (01/02/2018).

4.2.2 Beschrijving

De kapel van Ten Eikenen is een gotische kapel met een gelaagde bouwgeschiedenis. Het koor en de laatste traveeën dateren uit 1483, de beuk uit de 16e eeuw en de sacristie en het portaal uit circa 1900. Het gebouw is opgetrokken in baksteenmetselwerk en wordt afgewerkt met een mergelstenen daklijst; het leien zadeldak wordt bekroond door een klokkenruiter. De kapel is toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, Troosteres der Bedrukten, en is als oudste kapel van Zonhoven uitgegroeid tot een bekend Maria-oord. De ontstaansgeschiedenis en de evolutie zijn uitvoerig beschreven en gedocumenteerd.

Op bouwfysisch vlak staat een restauratietraject voor zowel binnen- als buitenzijde gepland. De gemeente werkt daarvoor samen met een architect en gespecialiseerde aannemers; gezien de omvang en kost worden de werken over twee jaren gefaseerd. Er gaat bijzondere aandacht naar het dak van de toren. De bestaande verwarmingsinstallatie voldoet niet langer aan de actuele normen en werd bij het recente onderhoud afgekeurd; vervanging dringt zich op.

4.2.3 Situering

De kapel is goed bereikbaar met auto, fiets en openbaar vervoer. Er is parkeergelegenheid aan de site en rondom bevindt zich een klein parkje met speelmogelijkheid en een buitentoilet. De toegankelijkheid voor mindervaliden is voorzien. Een karaktervolle, honderdjarige eik accentueert de plek.

4.2.4 Actueel gebruik

In de kapel vindt op woensdag om 18.00 uur een avondmis plaats; daarnaast zijn er doop- en huwelijksvieringen, uitvaartplechtigheden, bedevaarten – onder meer vanuit woonzorgcentra – en gebedsavonden en processies. De Bulgaars-Orthodoxe gemeenschap maakt op regelmatige basis mee gebruik van de kapel (gemiddeld veertien vieringen per jaar). De kapel fungeert ook als intieme concertlocatie, onder meer voor orgel en zang, en als podium voor

lezingen, mantra-avonden en occasionele projecten zoals boekvoorstellingen en fotosessies.

4.3 Sint-Jozefskerk (Halveweg)

4.3.1 Identificatie

Plaats in kerkelijke structuur: Bisdom Hasselt – Dekenaat Hasselt – Parochies Sint-Jozef Halveweg en Sint-Eligius Ter Donk

Eigendomssituatie: Kerkfabriek Sint-Jozef Halveweg

4.3.2 Beschrijving

De Sint-Jozefskerk is de jongste kerk van Zonhoven. Na de brand van de eerste kerk op 10 juli 1968 werd een nieuw gebouw opgetrokken, dat in 1971 door bisschop P. Schruers werd ingewijd. Het volumineuze, bakstenen kerkgebouw bestaat uit één grote centrale zaal, geflankeerd door functionele nevenruimten zoals een vergaderzaal met keuken. Aan weerszijden van het altaar staan twee grote reliëfbeelden van Jozef en Maria, geschonken door lokale families. Sinds 2007 beschikt de kerk over een pijporgel; ook een kruisweg – eveneens een schenking – is aanwezig.

4.3.3 Situering

De kerk is centraal gelegen in het gehucht Halveweg en beschikt over ruime parkeergelegenheid. De bereikbaarheid met alle vervoersmodi is goed en ook voor andersvaliden is er een vlotte toegang. In de nabijheid bevinden zich de parochiezaal en het Chirolokaal.

4.3.4 Actueel gebruik

Wekelijkse eucharistievieringen vinden niet langer plaats; wel zijn er uitvaartplechtigheden en gelegenhedsvieringen, bijvoorbeeld in het kader van Christus Koning. De kerk wordt op regelmatige basis mee gebruikt door de Evangelische Kerk Zonhoven en fungeert sporadisch als locatie voor concerten, onder meer door het koor De Leeuwerikken.

5 Naar een toekomstvisie

Onderstaand hoofdstuk bevat de toekomstvisie en het plan van aanpak zoals aangeleverd. Naast een aantal voorgestelde vervangingsinvesteringen voor de kerk van Sint-Quintinus en de Kapel Ten Eikenen, wordt de kerk van Sint-Jozef herbestemd.

5.1 Sint-Quintinuskerk – Toekomstvisie en plan van aanpak

Na ontvangst van het verslag van Monumentenzorg blijken er dringende onderhouds- en renovatie werkzaamheden noodzakelijk te zijn zowel aan de toren als de kerk.

Dringend – bouwkundig & veiligheid

- **Dak en leibedekking (toren en kerk):** ontbrekende/gebroken of verschoven leien vervangen; onderliggende houtstructuur inspecteren en lokaal herstellen; waterdichtheid verzekeren.
- **Bliksemafleidingsinstallatie:** alle gebreken verhelpen; defecte daalleidingen vervangen; **onderbroken daalleiding grote toren** doorlopend herstellen; conformiteitskeuring na de werken.
- **Goten en afvoerleidingen (linker beuk en sacristie):** voorlopige herstellingen vervangen door definitieve vernieuwing/herstel; afwatering testen en finetunen.
- **Ladderhaken:** vervangen door een conform en veilig systeem, inclusief controle van alle vaste ankerpunten.
- **Toegankelijkheid torenspits:** veiligheidsvoorzieningen en valbeveiliging actualiseren.

Dringend – materiaalconservering

- **Houtwerk boven de sacristie:** behandelen tegen houtborende insecten en zwamaantasting; aangetaste onderdelen lokaal herstellen/vervangen.

- **Smeedijzeren torenkruis(en):** ontroesten, conserveren en beschermen (duurzame coating tegen weer en wind).
- **Dakkapellen grote toren:** verweerde afwerkklagen herstellen/vernieuwen met passende materialen.
- **Klimopgroei:** klimop verwijderen en heropslag voorkomen; metselwerk controleren op schade en voegen/steen indien nodig herstellen.
- **Schrijnwerk en beglazing:** grondig reinigen; waar nodig bijkomende bescherming/afdichting en preventief onderhoud.

Aanvullende verbeteringen (te bespreken met gemeentebestuur)

- **Sanitair:** plaatsen van een toilet in de (oude) toren.
- **Binnen afwerking:** professioneel **polijsten** van de kerkvloer.
- **Omgeving/comfort:** verlichting van de **zijingang** bijstellen voor comfort en veiligheid.

Deze investeringen dienen afgestemd te worden in samenspraak met het lokaal bestuur waarbij de voorziene investeringen steeds moeten passen binnen de financiële draagkracht van het lokaal bestuur.

5.2 Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Ten Eikenen – Toekomstvisie en plan van aanpak

Dringend – restauratie & installaties

- **Dak (met bijzondere aandacht voor toren):** leien/dakdichting herstellen; waterdichtheid en afwatering verzekeren.
- **Verwarmingsinstallatie:** bestaande ketel **vervangen** door een installatie conform de huidige normen (met aandacht voor ventilatie, emissies en erfgoedcontext).

Geplande restauraties (gefaseerd over twee jaren)

- **Buitenzijde:** metsel- en voegwerk waar nodig herstellen; schrijnwerk nalopen en conservatie/afwerking vernieuwen; verf- en pleisterlagen selectief herstellen.
- **Binnenzijde:** pleister- en verflagen plaatselijk herstellen; eventuele bouwfysische schade (zouten/vochtplekken) behandelen; kleine conserveringshandelingen aan houtwerk/interieur.

Doorlopende aandacht

- **Regenwaterafvoer:** goten/afvoeren controleren en optimaliseren.
- **Houtinspectie:** periodieke controle op activiteit van houtaantasters en tijdig ingrijpen.

Deze investeringen dienen afgestemd te worden in samenspraak met het lokaal bestuur waarbij de voorziene investeringen steeds moeten passen binnen de financiële draagkracht van het lokaal bestuur.

5.3 Sint-Jozefskerk (Halveweg) – Toekomstvisie en plan van aanpak

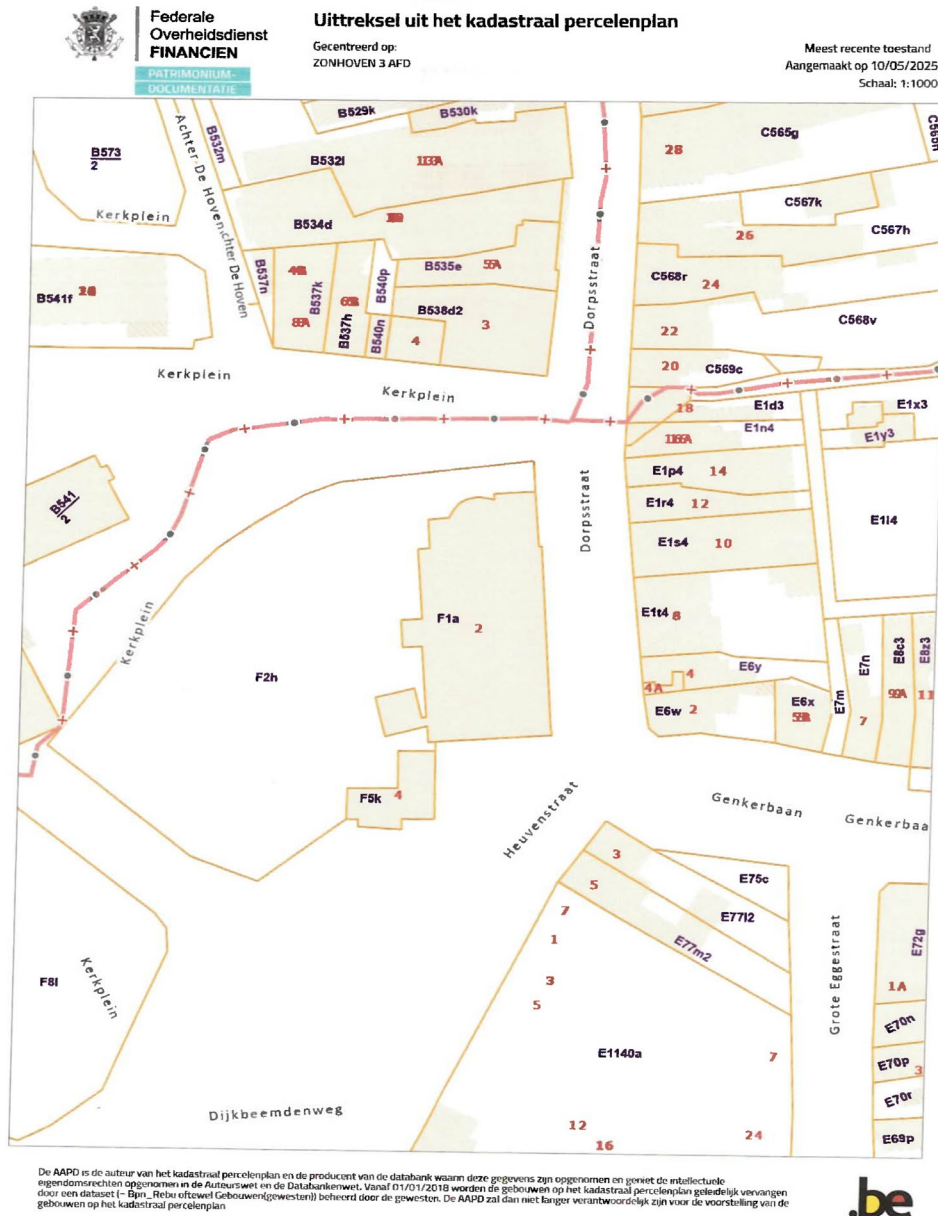
Voor deze kerk wordt een herbestemming gezocht. De kerkfabriek zoekt geïnteresseerden om het gebouw via erfpacht te verwerven. De kerkfabriek zal in het eerste kwartaal van 2026 eventuele kandidaten de tijd geven om een degelijk dossier en financieel plan van hun project in te dienen, waarna in overleg met het Bisdom de meest geschikte kandidaat weerhouden wordt.

Tot het moment van ontwijding van de Sint-Jozefskerk zullen er nog vieringen kunnen plaatsvinden.

6 Besluit

Dit kerkenbeleidsplan wordt in gezamenlijkheid periodiek geactualiseerd. Bij de uitvoering van de geplande ingrepen wordt er telkens rekening gehouden met de erfgoedwaarde, de veiligheid, de gebruiksbehoeften en de financiële haalbaarheid die in samenspraak wordt opgemaakt met het lokaal bestuur. Belangrijk hierbij is dat de herbestemming van de Sint-Jozefskerk voorzien is in het kerkenbeleidsplan.

7 Bijlagen – Kadastrale kaarten en plannen

4.

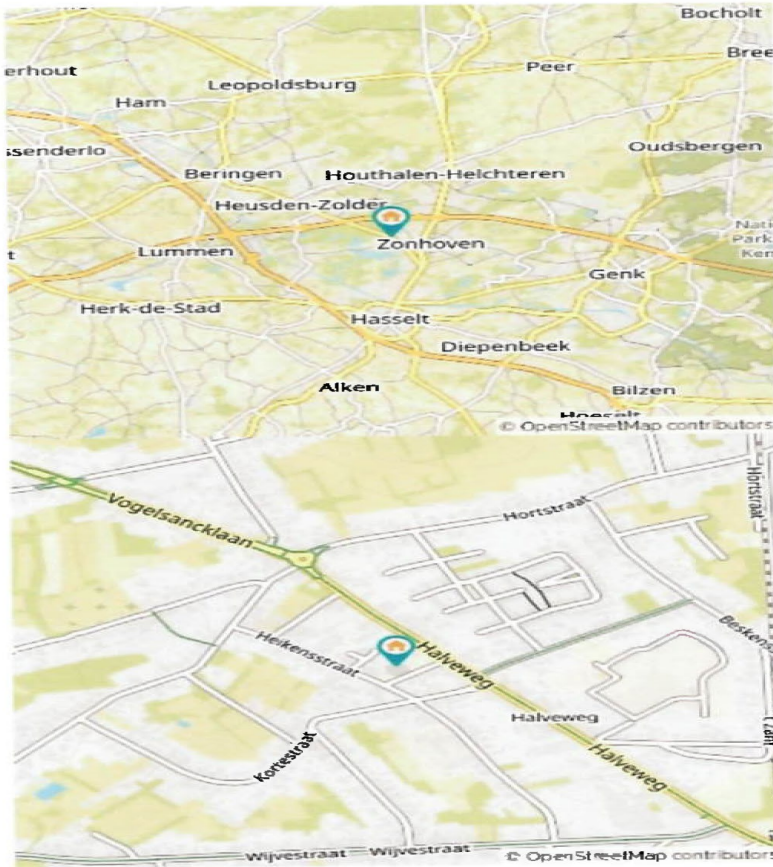
Figuur 1 – Kadastraal percelenplan Sint-Quintinuskerk

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Aard van het goed:	kerk en kapelanijs
Straat & huisnummer:	Halveweg 95+Heikensstraat 23
Postcode & gemeente:	3520 Zonhoven
Kadastrale afdeling:	ZONHOVEN 1 AFD (71066)
Sectie:	B
Perceelnummer(s):	0896/00L002 + 00H002
Deel van een perceel:	nee
Kadastraal inkomen:	€852 (kapelanijs)
Kadastrale oppervlakte (m²):	5633
Zakelijk recht:	volle eigendom

Figuur 2 – Sint-Jozefskerk (Halveweg): kadastrale en ruimtelijke kaarten

Figuur 3 – Sint-Jozefskerk (Halveweg): kadastrale en ruimtelijke kaarten

Figuur 4 – Sint-Jozefskerk (Halveweg): kadastrale en ruimtelijke kaarten

Foto's

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 5 – Sint-Jozefskerk (Halveweg): kadastrale en ruimtelijke kaarten